

Inventering av kommunernas rutiner i samband med hävning av besöksförbud på särskilt boende för äldre

Syfte

Den 1 oktober hävdes det nationella besöksförbudet på särskilt boende för äldre. Det är viktigt att säkerställa att det inte införs mer långtgående restriktioner än vad som kan motiveras ur smittskyddssynpunkt. Syftet med inventeringen är att se om rutinerna harmoniserar i länets kommuner och om de är i samklang med nationella och lokala smittskyddsdirektiv.

Vad har granskats?

Inventeringen omfattar tio av tolv kommuner i länet som har lämnat skriftliga rutiner på begäran av områdeschef Valfärd och folkhälsa. De flesta rutinerna trädde i kraft från den 1 oktober men i ett fall hävs inte besöksförbudet förrän en vecka in i oktober.

Tabell 1: Inlämnade dokument

Kommun	Rutin	Patientinformation
Askersund	Central och lokal	Ja
Degerfors	Ja	Ja
Hallsberg	Ja	Ja
Hällefors	Ja	Ja
Karlskoga	Ej skickat in	Ej skickat in
Kumla	Central rutin	Nej
Laxå	Ja	Nej
Lekeberg	Central och lokal	Nej
Lindesberg	Nej	Ja
Ljusnarsberg	Nej	Ja
Nora	Ja	Nej
Örebro	Central och lokal	Ja

Kommentar

Dokumenterna har olika detaljeringsgrad och omfattning samt riktar sig till olika målgrupper vilket gör att jämförelser till viss del försvåras. Hälften av kommunerna har både lämnat rutiner och informationsmaterial till besökare. Övriga har lämnat antingen rutiner eller information till besökare. I några fall har man tydliggjort skillnader i central och lokal rutin utifrån lokala förutsättningar. Rutiner är ofta kompletterade med checklistor för både medarbetare och besökare.

Hygien och skyddsutrustning

Tabell 2: Hygien och skyddsutrustning m.m.

Kommun	Anvisningar om - stanna hemma vid symtom - hålla avstånd - god handhygien	Skyddsutrustning	Rekommendation runt riskgrupper och personer över 70
Askersund	Ja	Visir erbjuds	Ej beskrivet
Degerfors	Ja	Erbjuds	Ja
Hallsberg	Ja	Ej beskrivet	Ej beskrivet
Hällefors	Ja	Visir delas ut	Ej beskrivet
Kumla	Ja	Erbjuder visir/skyddsglasögon/munskydd v.b.	Ej beskrivet
Laxå	Ja	Får ha med eget visir	Ej beskrivet
Lekeberg	Ja	Lämnas vid besök	Ej beskrivet
Lindesberg	Ja	Visir ska användas rekommenderas vid promenad	Ja
Ljusnarsberg	Ja	Visir erbjuds	Ej beskrivet
Nora	Ja	Visir erbjuds. Instruktioner ges	Ej beskrivet
Örebro	Ja	Visir erbjuds	Ja

Kommentar

Skyddsutrustning, oftast i form av visir för besökare och i några fall för personal, beskrivs i alla rutiner utom en. I de flesta fall beskrivs att visir eller annan skyddsutrustning erbjuds eller delas ut. I en kommun anges att visir ska användas.

Alla anger att personal ska möta upp vid besök och majoriteten anger också vilken information som ska lämnas till besökande såväl om skyddsutrustning som om andra rutiner runt besöket.

Begränsningar av besök

Tabell 3: Plats för besök

Kommun	Besök i lägenhet	Besök i gemensamhetsutrymme	Besök utomhus	Särskild utrustning/lokaler
Askersund	Ja	Nej	Ej beskrivet	Ej beskrivet
Degerfors	Ja	Nej	Ja	Plexiglas vid önskemål
Hallsberg	Ja	Ja, om inte andra är där	I första hand	Särskilt besöksrum
Hällefors	Ja	Nej	Promenader	Ej beskrivet
Kumla	Ja	Efter dialog	Ej beskrivet	Lokal rutin
Laxå	Ja men i första hand vid besöksstationer	Nej	Ja	Besöksstationer

Kommun	Besök i lägenhet	Besök i gemensamhetsutrymme	Besök utomhus	Särskild utrustning/lokaler
Lekeberg	Efter bedömning. I första hand vid särskilt anvisad plats	Nej	Ej beskrivet	Särskilt anvisade platser
Lindesberg	Nej	Nej	Ja	Besöksskärmar utomhus
Ljusnarsberg	Ja	Nej	Promenader	Ej beskrivet
Nora	Ja	Nej	Ej beskrivet	i anvisat område
Örebro	Ja	Nej	Ja	Plexiglas finns Lokal rutin för besöksrum

Kommentar

Sju kommuner tillåter besök i lägenheten utan begränsningar. Två tillåter besök i lägenhet men anger att besök i första hand ska ske vid särskilt angivna besöksstationer. En kommun tillåter inte besök i lägenheten.

Endast en kommun tillåter besök i gemensamhetsutrymmen men då bara om inga andra vistas där. I sex rutiner beskrivs att det finns särskilda rum eller besöksstationer på enheterna. I några fall hänvisas till videosamtal, besök utomhus samt promenader som alternativ.

Tabell 4: Begränsningar i antal besökare

Kommun	Föranmälda besök/tidsbokning	Begränsning i antal besökare per boende	Begränsning av antal besök på enheten	Rutin när besökare inte följer anvisningar
Askersund	Ja	Max 2	Ej beskrivet	Ej beskrivet
Degerfors	Ja	1-3	Ej beskrivet	Ej beskrivet
Hallsberg	Ja	Max 2	2 per vecka/boende	Ej beskrivet
Hällefors	Ja	Max 3	2 boende kan få besök samtidigt. Särskilda besökstider anges	Anger att besök inte blir av när anvisningar inte följs
Kumla	Enligt lokal rutin	Efter lokala förutsättningar	Efter lokala förutsättningar	Verksamheten har inte rätt att neka besök.
Laxå	Ja	Max 2	Ej beskrivet	Ej beskrivet
Lekeberg	Ja	Max 2	Ja, ej angivet i siffra	Ja, Kan ej förbjuda besök
Lindesberg	Ja	1-2	1-3 besök på hela boendet samtidigt	Ej beskrivet
Ljusnarsberg	Ja	Max 2	Ja, ej angivet i siffra	Ej beskrivet
Nora	Ja	Max 3	Ja, ej angivet i siffra	Ja, Kan ej förbjuda besök
Örebro	Ja	1-3	Vid risk för trängsel	Nej, däremot hur ej föranmälda besök ska hanteras

Kommentar

Samtliga kommuner anger att besök ska föränmälas. Alla utom en kommun anger också ett maximalt antal besökare per hyresgäst och tillfälle. I flera fall anger man också begränsningar i hur många besök som får vara på hela boendet samtidigt. Flera kommuner beskriver att det finns en särskild besökskalender som stöd för att ha kontroll på antal besök.

I fem rutiner beskrivs hur besök ska hanteras när besökaren uppvisar symtom eller på annat sätt inte följer anvisningar. fyra av dessa pekar på att man inte har rätt att avvisa personer mot deras vilja medan en anger att "besök inte blir av om anvisningar inte följs".

Endast en kommun beskriver när undantag kan göras från besöksrutiner och då i samband med palliativ vård.

De flesta beskriver att rutiner kan förändras vid utbrott av smitta.

Samlad bedömning

De flesta kommunernas dokument är relativt samstämmiga och utgår ifrån Nationella och lokala smittskyddsdirektiv. Generellt är rutinerna något mer långtgående än rekommendationer från Folkhälsomyndigheten och det lokala Smittskyddet. Några kommuner sticker ut. I något fall tillåts inte besök på den boendes rum och i något fall hävs besöksförbudet cirka en vecka senare. De krav som ställs på skyddsutrustning för besökare är också olika skarpa. Smittskyddsperspektivet är utgångspunkten i rutinerna. Endast i två fall tar rutiner sin utgångspunkt i ensamhetsproblematik och isolering.

Den relativt strikta tillämpningen står sannolikt för en oro för nya utbrott i verksamheten, vilket är fullt förståeligt. Syftet med att besöksförbudet hävs är dock att boende ska kunna ta emot besök i sin bostad och att verksamheten ska underlätta för detta, förutsatt att det sker på ett smittsäkert sätt. Det är viktigt att inte åsidosätta till de rättigheter som hyresgäster och besökare har.

Sammanställt av Jan Sundelius